

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izveniši nedelje in praznika. — Inzerati do 30 petič a Din 2.—, do 100 vrst 250 Din, večji inzerati petič vrsta 4.— Din. Popust po dogovoru. Inzeratni davek posebej. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo: Knaflova ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon 2034.

Upravništvo: Knaflova ulica št. 5, pritličje. — Telefon 2304.

Kaos v koaliciji vladnih strank

Sumničijo in obtožujejo se vse križem — Zavezniki drug drugemu ne zaupajo — Vtis Koroščevega odmikanja od Vukičevića — Posvetovanja Vukičevićevih prijateljev

— Beograd, 13. septembra. Vedno bolj se množe znaki skorajšnjih sprememb v Beogradu. Poleg tipične nedelavnosti vlade, ki ji daje docela obeležje nestabilnosti in značaj provizornosti, se pojavljajo dan za dnem novi momenti, ki jasno pričajo, da je zavlada v Beogradu splošna nesigurnost. Po vseh dosedanjih neuspelih poizkusih za doseg nekakega sporazuma s KDK, ki bi obenem omogočil režimskim strankam, da ostanejo na krmilu, je zavlada splošna nejasnost, ki se zrcali zlasti v kolebanju vodilnih režimskih pravkov.

V radikalni stranki se zaostruje spor med vladno skupino Velje Vukičevića in med pristaši glavnega odbora, ki si prizadevajo, da bi prehiteli vladne kroge in prišli potopu sporazuma s KDK zopet na krmilo. Ta akcija glavnega odbora je vladnih krogov razumljivo vznemirjenje in to tembolj, ker sami vedno bolj uvidevajo, da o kakem sporazumu med KDK in sedanjo vladno večino ne more biti govora, dokler KDK ne dobi najprimitivnejšega zadoščenja za zločin 20. junija z razpustom Narodne skupščine, v kateri je tekla kri hrvatskih poslancev. To pa obenem izključuje nadaljevanje sedanje sistema in režima, ki so se ga sedanje vladne stranke oklepele tako krčevito, da niso več sposobne za kako drugo solucijo.

Demokratiji v zmagi

Enaka nejasnost vlada v demokratiški stranki. Ljuba Davidovič se je s svojim »trdnim gradom« tako solidariziral z Veljo Vukičevićem in njegovim režimom, da sedaj ne more več nazaj. Dr. Marinkovič, ki ima v demokratiški stranki pravzaprav glavno in odločilno besedo, je pri reševanju zadnje vladne krize igral tako vlogo, da KDK z njim ne more in noče nikdar več sodelovati. V stranki se pojavlja sicer močna struja, ki se ne strinja z dosedanjim politiko strankinega vodstva in ki zahteva sporazum s KDK, vendar pa vodstvo stranke še vedno okleva, da si išče tudi s svoje strani načina, kako bi moglo priti v stike z vodstvom KDK. Svoječasno se je že napovedovalo, da bo sklican velik demokratiški shod v Beogradu, na katerem bo podal Ljuba Davidovič izjavo o politiki svoje stranke, ki naj bi pomenila prelom politike sedanjega režima in nudila možnost za zблиžanje s KDK. Ta shod pa je bil vedno zopet odgojen, ker v stranki sami še ni prišlo do sporazuma glede nadaljnjih politike in taktike.

Dr. Korošec in radikali

Najbolj značilna pa je preorientacija dr. Korošca. V radikalnih krogih popolnoma potrjujejo včerajšjo informacijo »Politike«, glasom katere je dr. Korošec obvestil Aco Stanojeviča in nekatere druge prvake radikalnega glavnega odbora, da se ne smatra več vezanega na Veljo Vukičevića ter da je pripravljen prav tako sodelovati z radikalnim glavnim odborom. Dr. Korošec se pri tem sklicuje zlasti na to, da blejski pakt ni sklenil samo z Veljo Vukičevićem, marveč z radikalno stranko kot tako ter da je torej blejski pakt obvezen tudi za glavni odbor. V političnih krogih je vzbudila ta preorientacija dr. Korošca živahne komentarje. Na eni strani sklepajo iz tega, da je dr. Korošec že obupal nad usodo Velje Vukičevića ter da čuti, da mu teče voda v grlo in zato išče zaslombe pri glavnem odboru, zavedajoč se, da brez zaslombe v radikalni stranki nič več ne pomeni, ker noče nobena stranka sodelovati s klerikalci. Glavni odbor pa dr. Korošca in njegove pomudbe odklanja, ker sta dr. Korošec in Vukičević blejski pakt dobesedno skrivala in ga glavni odbor odnošno radikalni poslanski klub ni nikdar odobrila, na drugi strani pa noče imeti glavni odbor nikakega opravka z dr. Korošcem, ki je iz razloga, ker ga smatra kot bivšega notranjega ministra in sedanjega ministrskega predsednika za alter ego Velje Vukičevića, odklanja pa ga tudi zato, ker bi sodelovanje z dr. Korošcem onemogočilo vnaprej vsak sporazum s KDK. V ostalem pa tudi resno dvomijo v dr. Koroščevo iskrenost in sumijo, da gre le za ma-

never, potom katerega bi hotel Velja Vukičević še nadalje ohraniti svoj vpliv v stranki odošno v vladi.

Bivši minister Trifunović o Vukičeviću in Korošču

Beograd, 13. septembra. Radikalni poslanec in bivši minister Miša Trifunović, znani nasprotnik Velje Vukičevića, je danes dopoldne novinarjem izjavil, v kateri ostro napada Veljo Vukičevića in napoveduje njegov skorajšnji padec. Miša Trifunović naglašuje v svoji izjavi, da je večina Velje Vukičevića v radikalnem poslanskem klubu samo začasna in njegova moč le še kratkotrajna. Radikalni poslanski klub bo sprejel za svojega predsednika tudi vsako drugo osebo, ki bo zavezala mesto predsednika vlade. Glede izhoda iz sedanje situacije je minister Trifunović naglasil, da smatra nove volitve za edino možno in pravilno rešitev sedanje državne krize. Kdo naj vodi volitve, se sedaj še ne more reči, eno pa je gotovo, je zaključil minister Trifunović svojo izjavo, da jih Velja Vukičević in dr. Korošec ne bosta.

Posvetovanja vukičevićevcev

Beograd, 13. septembra. Danes dopoldne se je vršila v radikalnem poslanskem klubu seja tako zvanega klubskega odbora, ki se je udeležilo 33 poslancev, med njimi štiri ministri. To seja je Velja Vukičević sklical v odgovor glavnemu odboru na sklicanje širšega glavnega odbora. Na seji se je po zadrževanju poučenih krogov razpravljalo o tem, kako bi mogla Vukičevićeva skupina preprečiti akcijo glavnega odbora. Vukičevićevci so prišli vsled kolebanja dr. Korošca v nemalo zadrego, ker jim je dr. Korošec v tež-

nji, da si pridobi naklonjenost glavnega odbora, odtegnil nadaljno podporo policije in drugih državnih oblasti pri izvajanju njihove proti glavnemu odboru naperjene akcije. Zato je opaziti pri vukičevićevih veliko poparjenost in malodušnost, ki je prišla do izraza tudi na današnji seji klubskega odbora. Vukičević, ki se je še pred par dnevi kazal zelo borbena in nepopustljiva, se sedaj naenkrat zavzema za pomirjenje. Vukičević se hoče za vsako ceno zigniti konfliktu z glavnem odborom, ker čuti, da bi v tej borbi podlegel.

Nervozno pričakovanje kraljevega povratka

V beograjskih krogih napovedujejo po povratku kralja z Bleda važne dogodke. Predvsem pričakujejo, da bo kralj presekal situacijo ter vzlet inicijativo v svoje roke. V tej smeri se gibljejo tudi vse akcije za doseg stikov in sporazuma s KDK. Beograjski politični krogi z največjo nervoznostjo in nestrpnostjo pričakujejo nadaljni razvoj situacije. Se vedno pa so na delu temne sile, ki skušajo za vsako ceno preprečiti padec hegemonističnega režima. Tako se iz gotovih krogov širijo verzije, da amputacija še ni odstavljena z dnevnega reda. Treba pa je ugotoviti, da si tudi resni srbijanski krogi prizadevajo preprečiti take zločimske načrte ter da polagajo vse sile na to, da pride do pametnega sporazuma s KDK ter da dobe prečani na vodstvo državne politike oni vpliv, ki jim gre po njihovi kulturni in gospodarski moči. Za enkrat bi bilo še preuranjeno napovedovati, kako se bo nadalje razvila situacija. Gotovo je le toliko, da mora priti v najkrajšem času do spremembe v eni ali drugi smeri.

Nove senzacije „Jedinstva“

Vukičevićovo glasilo očita dr. Ninčiču, da je spravil svoje premoženje iz strahu pred razpadom države.

— Beograd, 13. septembra. Današnja številka zloglasnega »Jedinstva«, ki velja za glasilo Velje Vukičevića in ostalih hegemonistov, objavlja senzacionalno vest o pripravah nekaterih beograjskih politikov za slučaj amputacije. List naglašuje, da se vrše v zadnjem času velike denarne transakcije med Beogradom in Curihom, ker skušajo vsi premožnejši krogi spraviti svoje premoženje na varno. Med drugimi trdi »Jedinstvo«, da je bivši zunanji minister in znani radikalni pravak Dr. Momčilo Ninčič te dni deponiral pri neki švicarski banki štiri milijone frankov, kar znaša v našem

denarju 45 milijonov dinarjev. Razum tega je baje sklenil z banko pogodbo, po kateri se banka obvezuje, da mu poplača vse njegove nepremičnine, če bi prišlo v Jugoslaviji do kaknega prevrata ali če bi mu bilo premoženje nasilno odvzeto. List naglašuje, da je to najjasnejši dokaz, da niti dr. Ninčič ne veruje več v obstoj države ter da je politika amputacije napredovala že tako daleč, da se vsi poučeni krogi z vso resnostjo pripravljajo na eventualne perturbacije.

Vest je izzvala v Beogradu ogromno senzacijo.

Začasna rešitev bolgarske vladne krize

Kriza je rešena začasno z malenkostno rekonstrukcijo prejšnje Ljapčeve vlade. — Cankov in Burov sta na celi črti popustila. Vlkov zopet vojni minister.

— Sofija, 13. septembra. Snoči je bila bolgarska vladna kriza rešena z delno rekonstrukcijo bivšega Ljapčevega kabineta. Burov in Cankov, ki sta s svojo zahtevo po odstranitvi vojnega ministra Vlkova izzvala krizo vlade, sta končno zopet popustila, tako da je ostalo vse pri starem. V vladi je ostal celo Vlkov in obdržal resor vojnega ministrstva, Burov pa je ostal zunanji minister, dasiravno je grozil, da za nobeno ceno noče več sodelovati z Vlkovom, ki zagovarja makedonski revolucionarni odbor. Kot novi minister prometa je stopil v vlado Boris Madžarov, dočim so vsi ostali ministri obdržali svoja prejšnja mesta.

— Sofija, 13. septembra. Kralj je snoči ob 8. podpisal ukaz o imenovanju nove vlade. Ministrsko predsedstvo je obdržal Ljapčev, zunanji minister pa je ostal Burov. Vladne stranke so se sporazumele tako, da so prepustile izbiro vojnega ministra kralju. Kakor je bilo pričakovati, je kralj ta resor ponovno poveril generalu Vlkovu, dasiravno je baš njegova oseba bila vzrok te vladne krize. Obnovitev

Ljapčevega kabineta z malenkostnimi osebnimi spremembami pomeni zmago revolucionarnega odbora in poraz one struje, ki se zavzema za zблиžanje z Jugoslavijo. V nekaterih krogih se zatrjuje, da je izsilila tako rešitev krize Italija, ki je zagrozila, da nastopi proti bolgarskemu inozemskemu posojilu, ki je Bolgariji nujno potrebno za stabilizacijo njene valute. Popuščanje Burova in Cankova pa je pripisovati tudi njuni bojazni, da bi kralj poveril sestavo vlade voditelju opozicije Malinovu. V ostalem pa so politični krogi pričrpani, da gre le za začasno rešitev vladne krize, ki bo takoj zopet otvorena, čim bo rešeno vprašanje stabilizacijskega posojila.

Smrt nemške generala v Zagrebu

Zagreb, 13. septembra. Včeraj je nenadoma preminul nemški general dr. Karl Windt, ki je bil na potovanju z Bleda v Dubrovnik. Na kolodvoru mu je postalo nenadoma slabo. Prepeljali so ga v sanatorij, kjer je kmalu nato umrl, zadet od srčne kapi.

Zagrebske senzacije z ljubljanske policije

Od kod sta dobila »Slovenec« in »Hrvat« svoje senzacije. — Zanimiva priznanja obeh listov. — Šest aretirancev izročimih sodniji. — Včeraj je bila izvršena zopet nova aretacija.

Včeraj dopoldne je policija vseh šest aretirancev, ki jih je prišla deloma radi Pericevega umora, deloma pa radi obdolžitve, vsebovanih v Pericevih zapiskih, izročila sodišču. S tem pa seveda policijska preiskava še ni zaključena. Ker se policiji ni posrečilo dognati niti tega, kdo je Perica ustrelil, še manj pa jasno in brezdvomno ugotoviti, koliko je resnice na vseh senzacionalnih obtožbah, ki se raznašajo po mestu. Z velikim totamom objavlja te obtožbe, ki pa jih slika seveda kot gotova dejstva, zagrebski »Hrvat«, katerega urednik se je mudil te dni nalašč radi tega v Ljubljani in ki na dolgo popisuje, kaj vse je v Ljubljani zvedel.

Te informacije »Hrvata« so izredno zanimive in značilne. Ne po svoji vsebini »odkritij«, katere je prinesel ljubljanski »Slovenec«, temveč radi tega, ker razkriva, odkod izvirajo vsi ti očitki. »Slovenec« in »Hrvat« vesta prav natančno, kaj vse stoji v Pericevih zapiskih, le da je »Slovenec« nekatere stvari, o katerih je splošno znano, da ne drže, izpustil in popravil. Periceve zapiske je takoj po umoru v Riharjevi ulici zaplenila policija in do njih imata dostop samo gg. dr. Guštin in Zajdel. Kako sta prišla do njih »Slovenec« in »Hrvat«?

Včerajšnji »Slovenec« je sam izblebetal, da je delal ljubljanski poročevalec »Hrvata« skupno s »Slovenčevim« urednikom. Poročevalec »Hrvata« pa v svojem članku ponovno pravi: »Polici-

ja ima dokaze«, »Policija misli«, »Na policiji pravijo« itd. Mislimo, da je to da je to dopolnjuje se priznanje »Slovenca« in »Hrvata« dovoljen dokaz, da imata oba lista svoje senzacije iz istega vira.

Na ta dejstva je opozorilo tudi današnje »Jutro«. Da pokaže, kako in timno sta ta dva lista informirana, je prineslo tudi citat iz »Hrvata«, ki dokazuje, da se informacije niso omejile samo na to, kar se nahaja v policijskih protokolih, temveč so vsebovale celo to, kar policija še namerava. V dokaz temu je »Jutro« citiralo napoved »Hrvata«, da bo (včeraj) popoldne ali pa tekom noči aretirani »predsednik slovenskih Orjun dr. C.« (ki pa notabene ni in tudi nikdar ni bil »predsednik slovenskih Orjun«. Op. ur.)

Ta namera policije, ki jo je napovedal »Hrvat«, je ostala neizvršena in doktor C., v katerega korektnost še ni nikdo dvomil, seveda ni bil aretirani. Kaj se je nameravalo s to napovedjo, nam je zagonetno. S tem, da je »Hrvat« to namero nekoliko predčasno izdal in da je »Jutro« objavilo njegovo napoved, je kakor izgleda raztrgana ena od intrig, ki se jih vedno več pleče okrog cele afere.

Včeraj je bil aretirani še neki H. S., ki je bil baje osumljen sodelovanja pri Pericevem umoru. Dokazal je sicer svoj alibi, a vendar ga je policija za enkrat obdržala še v zaporu. Policija še tudi sedaj noče dati našemu listu nikakih informacij.

Seja vodstva KDK

— Zagreb, 13. septembra. Danes dopoldne se je vršila seja vodstva KDK. Udeležujo se je vsi člani razen gg. dr. Kramera, Vilderja in dr. Trumbiča, ki so odsotni iz Zagreba. Na seji razpravljajo vodstvo o organizaciji akcije med narodom. Sklepi bodo, v kolikor so namenjeni javnosti, objavljeni v posebnem komuniketu.

Tujski promet v Splitu

— Split, 13. septembra. V vsej Dalmaciji vlada še vedno nenavadno toplo vreme. Toplomer je kazal danes popoldne v senci 33 stopinj Celzija. Na Jadranu je še vedno mnogo gostov, tako da so še skoraj vsi hoteli popolnoma zasedeni. Letošnja sezona je zelo dobro uspela in je znova dokazala, da so nujno potrebne investicije za razširjenje in modernizacije hotelov in drugih tujkoprometnih zavodov.

25 žrtev železniške nesreče pri Zajecih

Brno, 13. septembra. Sinoči sta v brnski bolnici podlegla poškodbam še dva ponesrečenca težke železniške nesreče pri Zajecih, tako da se je število smrtnih žrtev zvišalo na 25. Stanje ostalih ranjencev je zaenkrat zadovoljivo, vendar pa se je bati, da nastopijo komplikacije, ki bi število smrtnih žrtev še povečale.

Izpraznitev Porenja na potu rešitve

Pariz, 13. septembra. Pertinax razpravlja v »ECHO de Paris« o vprašanju izpraznitve Porenja in naglašuje, da je to vprašanje mnogo bližje rešitvi kakor pa se domneva. Vse zainteresirane države so že podale svoje mnenje in nobena načelno ne nasprotuje nemški zahtevi. Gre samo še za proučitev podrobnih vprašanj, zlasti zadev, ki so v zvezi z izvrševanjem Dawesovega reparacijskega načrta. Tudi ta vprašanja bodo, kakor se da sklepati po razpoloženju v Ženevi, kmalu rešena v obojestransko zadovoljnost tako, da ne bo ničesar več oviralo izpraznitve Porenja, ki zares izgublja praktičen pomen.

Paul Boncour o razorožitvi

— Paris, 13. septembra. Paul Boncour je v razgovoru z novinarji izjavil, da se Francija s svoje strani zavzema za čimprejše sklicanje pripravljalnega odbora za razorožitev, da bi prišlo to vprašanje končno z mrtve točke. Francija smatra, da je s sklenitvijo protivojnega pakta in francosko-angleškega pomorskega pakta storjen velik korak naprej za doseg tega cilja ter da je sedaj teren za razorožitveno konferenco mnogo ugodnejši kakor pa je bil doslej. Nasprotnega mnenja pa je Anglija, ki

smatra, da bi predčasno sklicanje razorožitvene konference lahko temu vprašanju več škodovalo kakor pa koristilo.

Madžarske homatije

— Budimpešta, 13. septembra. Bivši finančni minister Tibor Kallay je izstopil iz edinstvene stranke. Kallay je bil vodilen član liberalne skupine v edinstveni stranki. Vzrok za njegov izstop je najbrže imenovanje Gömbösa za državnega tajnika v honvedskem ministrstvu. Legitimistična stranka v vladni stranki pod vodstvom grofa Ivana Zichyja nastopa sedaj z zahtevo, naj se ji kot nekaj protužne proti imenovanju Gömbösa poveri portfelj honvedskega ministrstva. Skupina Zichyja pravi, da ne bo pospeševala rešitev vprašanja kralja, kakor tega ne bo storil Gömbös, da se pa hoče obvarovati pred presenečenjem od njegove strani. V vodilnih legitimističnih krogih se izjavlja, da se bo vršilo veliko zborovanje legitimistov.

— Budimpešta, 13. sept. Imenovanje znanega madžarskega legitimista Gömbösa za državnega tajnika v honvedskem ministrstvu je izzvalo v vseh političnih krogih presenečenje in je rodilo tudi dalekosežne politične posledice. Senzacija je vzbudil izstop barona Kraya iz edinstvene stranke, napovedujejo pa se še druge posledice. Več odličnih članov stranke je baje odločeno izstopiti iz stranke. Po informacijah nekaterih listov ni izključen niti razkol v stranki. Več vplivnih liberalnih in legitimističnih poslancev namerava posetiti ministrskega predsednika Bethlena ter ga interpelirati zaradi tega imenovanja. Protestirali bodo tudi zaradi ustanovitve novega gospodarskega ministrstva, ker ta ustanovitev ne odgovarja načelom štednje, na drugi strani pa, ker je bilo to ministrstvo ustanovljeno brez sporazuma s stranko.

Borzna poročila.

LJUBLJANSKA BORZA.
Devize: Amsterdam 0—22.82, Berlin 13.5525—13.5825 (13.5675), Bruselj 0—7.9124, Budimpešta 0—9.91, Curih 1094.1—1097.1 (1095.6), Dunaj 8.005—8.035 (8.02), London 275.86—276.66 (276.26), Newyork 56.83—57.03 (56.93), Pariz 0—222.32, Praga 168.27—169.07 (168.67), Trst 296.6—298.6 (297.6).

Efekt: Celjska 158—0, Ljubljanska kreditna 128—0, Kreditni zavod 170—175, Večve 105—110, Ruše 265—285, Stavbna 56—0, Sešir 105—0.

Lesni trg: Tendenca nespremenjena. Zaključeni so bili 3 vagoni hrastovih drv. Deželni pridejki: Tendenca za žito nespremenjena. Zaključkov ni bilo.

ZAGREBSKA BORZA.
Devize: Dunaj 802, Berlin 13.5675, Milan 297.50, London 276.26, Newyork 56.93, Pariz 222.23, Praga 168.65, Curih 1095.66.

Efekt: Vojna škoda 439.
INOZEMSKÉ BORZE.
Curih: Beograd 9.1285, London 25.20, Newyork 519.5, Pariz 20.285, Milan 27.16, Berlin 123.80, Praga 15.39, Budimpešta 90.50.

Enim milijonske kredite, drugim pa nič

Direkcija za poljedelske kredite daje zadrugam v Srbiji milijonske kredite, za kmetovalce v prečanskih krajih pa ni denarja. — Kje je »največji Slovenec«, da se zavzame za slovensko kmetijstvo?

V vseh strani prihajajo dan na dan pritožbe o strahovitih pomanjkanju kreditov. Težka gospodarska kriza je v veliki meri posledica dejstva, da je država popolnoma odpovedala vsako podporo in je vse od naših občin in ostalih samoupravnih ustanov, pa do obrtniškega stanu, trgovine, industrije in uradništva prepuščeno sebi.

Naša industrija bi mogla opremiti naše kraje s povsem dragocnimi hotelskimi in turizmskimi napravami, da ima ceneje kredite na razpolago.

Slovenski kmetovalec ječ pod težo neznoznih razmer. Povsod manjka denarja. Naj navedemo samo slučaj trgovine z jabolci, ki jih zlasti iz mariborske oblasti izvažajo v Nemčijo in druge evropske države. Naša trgovina ne more uspevati enostavno zato, ker ne razpolaga z modernimi hladilnicami in se mora v to svrhu posluževati hladilnic v Švici in Nemčiji, za kar plačuje ogromne najemnine, ki naš proizvod tako podražuje, da komaj obvladamo konkurenco, to pa seve na račun domačih konzumentov in pa do tal pritisnjenih nakupnih cen slovenske posredovalne trgovine. Če bi se našel osrednji državni zavod, ki bi tu odpomogel s kakim 20milijonskim cenem preditom, bi to pomenilo ogromno pridobitev za to panogo produkcije v mariborski oblasti. Narodna banka je dala sadicem opija in prekupčevalcem 20 milijonski kredit, za Slovenijo pa nima denarja. To je samo en primer iz žalostnega poglavja o državnih podporah in cenah kreditov.

Kaj nam pomaga »nenavadna sreča, ki je doletela Slovence z dveletnim klerikalnim režimom in v najnovšem času z imenovanim dr. Korošca za predsednika vlade, če pa ti gospodje z dr. Korošcem na čelu niso dali Sloveniji niti prebita pare.

Da je temu tako, zadošča opozoriti ne samo na Nar. banko, ki favorizira Beograd in srbijanske kraje, pač pa predvsem na dva centralna denarna zavoda, na direktorijo za poljedelski kredit in na Državno hipotekarno banko.

Direkcija za poljedelski kredit! S kolikim optimizmom je sprejela naša javnost ustanovitve tega zavoda leta 1925. Pričakovali smo, da bo ta zavod odstranil krizo našega kmetijstva. Država se je obvezala, da bo gotovo dobo položila blagajne tega centralnega zavoda z vsakoletnimi 50milijonskimi vlogami. Denar pa bo direktorija oddajala zadrugam in potom zadrug kmetovalcem. Država je sicer ostala s svojimi prispevki v zaostanku, vseeno pa je direktorija letos pomladi že razpolagala s približno 120 milijonov Din. Kmalu je začela poslovati. Po statutih sme direktorija z vsemi svojimi podružnicami podeljevati le kratkoročne kredite, to je kredite za dobo enega leta. Ko pa je direktorija pričela razdeljevati kredite svojim podružnicam in članicam ter poindencem, se je takoj videlo, da tudi v tem zavodu ne bo nič boljše kakor v ostalih od Srbijancev upravljenih centralnih ustanovah.

Malone vse uradništvo v beograjski centrali je srbijansko. V slovenskih listih sploh

ni bilo čitati natečajev za uradniška mesta. Čeprav razpolagamo z najboljšim bančnim uradništvom. Mnogi naši ljudje so ostali zadnja leta brez službe. Sedaj je bila prilika, da klerikalci na ministrskih stolčkih store svojo dožnost... Toda ti gospodje se niso spomnili niti svojih klerikalnih pristavev, kaj šele Slovencev »brez razlike strank«!

Uradništvo je torej predvsem srbijansko. Pri razdeljevanju kreditov pa se je še lepše izkazala srbijanska ravnopravnost. Iz državnih davkov, ki jih plačamo dve tretjini prečanski kraj, sme država dajati stotine milijonov poljedelskemu kreditu, kasneje pa naj direktorija obratno razdeljuje kredite, Srbiji dve tretjini, prečanskim krajem pa niti ene tretjine.

Skopljska zadruga je prejela kar 20 milijonov, zagrebška oblastna zadruga pa borih 6 milijonov, čeprav s potrebe kmetovalstva ravno v obratnem razmerju. Slovenija do sedaj niti pare!! Ali naj naštevamo še druge številke, ki je vsaka zase bodalo v srce našega narodnega in državnega čustvovanja?

Te dni je direktorija dala zadrugi v Čupriji 6 milijonov. To se je zgodilo na energično intervencijo radikalnih krogov. V Čupriji imajo namreč zadrugo radikalni v rokah. Dorekacija je zahtevala, naj bi posebni pregledniki nadzirali poslovanje s tem denarjem. Ko pa so ti pregledniki, slučajno demokratskega mišljenja, prišli v Čuprijo, so jih od tam pregnali.

Ves narod v Srbiji smatra kredite te direktorije za dejanske podpore, ki jih ne bo treba vračati. Jemlje denar s celimi prgišci, ne da bi premislil, kako ga bo vračal. Vse pričakuje, da bo država ta kredit izpremenila v srednjeročno, to je v kredit, vračljiv v 8 do 10 letih.

Da pa se javnosti zapre oči, je direktorija uvedla po teh zadrugah pravo kulufarsko knjigovodstvo. Vsaka zadruga mora imeti najmanj 16 knjig. Sedaj si lahko mislimo, kako »natančno« bodo vodili neplanski srbijanski kmetije take zadruge in kako varno bo naložen denar.

Denar te direktorije pa je kot rečeno, dobre dve tretjini iz žepov prečanskih davkoplačevalcev.

SLS je že dve leti na vlad, a še do danes ni čutila potrebe, da zakon o teh kreditih izpremeni tako, da bi morala direktorija državni denar razdeljevati po diferenciranem, proporcionalnem ključu na vse pokrajine države. Dr. Korošec je sicer govoril v tem smislu, ali kadar gre za to, da se Srbijancem in njihovi praksi stopi na prste, mu je ljubše napredovanje klerikalnega velikega župana nego interesi slovenskega kmetovalca.

Sloveniji bi šlo iz tega zavoda najmanj 30 do 40 milijonov Din. To bi že bil znesek, ki bi mnogo zalegal. Mnogi naši kmetije bi se oddahnili in mnoge moderne kmetijske ustanove bi lahko vznikle. Toda Slovencev naj zadošča »idealna sreča, da imajo ministrskega predsednika...

nasilneži in pretepači ter zagrizeni radikali. Dosedaj jih je vedno štutila legitimacija radikalne stranke z belo brado.

Iz Sremske Mitrovice poročajo, da se je včeraj pripetila pri bližnji postaji Voganj težka železniška nesreča. Beograjski brzovlak, ki pride po 8. uri v Sremsko Mitrovice, je pri omenjeni postaji zadel v kmetijski voz in ga popolnoma razdrobil. Oba kmeta, ki sta sedela na vozu. Živana Nedeljkovića in Mijo Čikota, pa popolnoma raztrgal. Čudno naključje je hotelo, da so ostali konji popolnoma nepoškodovani. Kmeta iz Šašinaca Nedeljkovića in Čikota sta se vračala iz mima s težko natovorjenim vozom. Kakih 200 m od postaje Voganj sta morala preko železniške proge. Zapornice so bile pokvarjene in niso zapirale prehoda čez progo. Nič hudega sluteti, sta kmeta zapodila konje čez progo. Nenadoma so se konji ustavili pred zaporo na drugi strani, ki je bila spuščena in katere kmeta nista opazila. Malo poprej je zapustil beograjski brzovlak postajo Voganj. Ker je pred zapornicami veli kovinek, kmeta nista opazila drvečnega vlaka. Vlakovodja je v zadnjem trenutku opazil voz na progi in je potegnil zasilno zavoro, toda bilo je že prepozno in nesreča je bila neizbežna. — Oba kmeta sta padla pod kolesa lokomotive, ki ju je razmesarila. Čikota je lokomotiva prerezala na dvoje. Nedeljkovića je pa zlo mlina nogi in roki ter popolnoma razdrobila glavo in prsa. Vlak se je mogel ustaviti šele 100 metrov od kraja nesreče. Konja sta se odtrgala od voza, razbila zapornico in oddirjala v Šašinovac, kjer sta alarmirala vso vas. Vaščani so slutili nevarnost in šli za sledom ter našli na progi mrtva kmeta in razbit voz. Posamezne dele trupel obeh kmetov so našli v oddaljenosti 50 metrov od kraja nesreče. Na kraj nesreče je prišla komisija, da ugotovi krivca nesreče. Zdi se, da je kriva sama železniška direktorija, ki je odpustila čuvarja zapornice in že itak zelo zaposleno železniško osobje ni moglo nadzorovati proge.

Iz Subotice poročajo, da je včeraj tamonjaša policija aretirala nekega Kukuča, rodom iz Bosne, ker je ugotovila, da je pred tednom ukradel v brzovlaku iz Subotice v Zagreb važne vojaške akte češkoslovaške vojaške komisije, ki je potovala v Dubrovnik. Češkoslovaška komisija je tativno opazila na postaji v Vinkovcih in jo je takoj prijavila našim policijskim in vojaškim oblastim. Nekaj dni pozneje so našli med postajama Sv. Nikolaja in Sarinovaca kovčega z ukradenimi spisi. Kovčeg je bil odprt in videlo se je, da ga je tat prebrskal in akte razmetal po polju. Vse najdene listine so zbrali in jih odposlali češkoslovaški vojaški komisiji. Kukič je ukradel kovčeg misleč, da bo našel v njem vrednostne predmete. Ker teh ni bilo v kovčegu, ga je vrgel med vožnjo skozi okno. Policija ga je izročila državnemu pravdniku v Subotici.

Zahteve naših zdravnikov

V Skoplju je bil v torek zaključen kongres Jugoslovenskega zdravniškega društva. Prihodnji kongres se bo vršil v Zagrebu istočasno z vseslovenskim kongresom kirurgov in ortopedov. Na prihodnjem kongresu se bo razpravljalo o starostnem in bolniškem zavarovanju zdravnikov in o tarifah za sodne zdravnike. Pred zključkom kongresa je bil izvoljen izvršni odbor kandidatov Jugoslovenskega zdravniškega društva za vseslovenski zdravniški savez. V ta odbor so bili izvoljeni kot predsednik dr. Ivković, kot I. podpredsednik dr. Mašek, kot podpredsednik pa doktor Mavrič Rus, dr. Stefanović in dr. Vlatković. Med člani je tudi dr. Ambrožič. Na kongresu je bila sprejeta resolucija, ki se glasi:

1. Deseti kongres jugoslov. zdrav. društva pozdravlja sklep ministristva narodnega zdravja, da naj posebna komisija v sporazumu z zastopniki zdravniškega saveza takoj sestavi sanitetni zakon. Temelj sanitetnega zakona bi morala biti tri osnovna načela: načelo avtonomije zdravniškega stanu, stalnost zdravniške službe in popolnjevanje vseh mest javne službe potom natečajev, ki morajo biti pod kontrolo zdravniških zbornic ali sličnih zdravniških organizacij. Prenehati mora praksa izdajanja uredb v škodo zdravniškega stanu potom finančnega zakona; uredba o staležu naj se spremeni tako, da ne bo imela retroaktivne sile, da bo veljal staz samo za absolutirane zdravnike in medicince in da bo temeljila na načelu plačnega staza.

2. Pri predstojeh izpremenbah uradniškega zakona ali specialnih odredbah zdravnikov morajo biti vrnjene zdravnikom vse pridobljene pravice do pokojnine po 30 letih službe, za razvrsitev zdravnikov je pa treba vpoštelati čas njihovih študij in važnost njihove profesije, ki nikakor ni manj vredna, nego sodna. Ne sme se dovoliti, da bi prejšodek o zdravniškem zaslužku v praksi vplival na višino plače, ker privatni zaslužek tudi pri drugih poklicih ne vpliva na to.

3. Glede okrožnih zdravnikov zahteva kongres takojšnjo izpremembo člena 175. finančnega zakona za l.e.g. 1927/28 s tem, da se morajo pri izenačevanju okrožnih zdravnikov z državnimi vračunati v službeno leta vsa leta javne službe, bodisi državne ali samoupravne, ne samo na temelju reproducitve, marveč tudi po smislu p. mere, ki je obstajala pri sprejetju omenjenih zakonskih odredb. Na temelju zakona o občinah je treba organizirati zdravstve-

ne občine, ki bi jih deloma vzdrževala tudi država.

4. Glede zdravnikov v službi ustanov socijalnega zavarovanja stoji X. kongres Jugoslovenskega zdravniškega društva na svoji lastni resoluciji, da se mora načelo svobodne izbire zdravnika zakonitim potom ohraniti in zasigurati, glede na sedanje stanje pa je treba takoj ukreniti vse potrebno, da se zajamči zdravnikom socijalnega zavarovanja popolna svoboda dela, da se uvede tudi natečaj, ki ga odobri za vsa mesta pristojna zdravniška zbornica in da dobe zdravniške zbornice pravico odobritve pogodbe za vsa pogodbeno mesta. Tudi zdravnikom socijalnega zavarovanja mora biti priznana stalnost službe tako, da se jim ne more odpovedati brez disciplinske krivde, ki je dokazana pred kompetentnim zborničnim ali slično organiziranim zdravniškim forumom, kakor se zahteva tudi za zdravnike v državni službi. V uprave uradov za zavarovanje delavcev morajo priti tudi predstavniki zdravniških zbornic po načelu, da se o zdravnikih brej njih ne sme odločati.

5. Glede mazaštva pričakuje kongres energično borbo proti temu zlu, ki se vedno bolj širi in preti že itak slabi medicinski kulturi naše države. V ta namen je treba takoj sklicati anketo o stanju mazaštva v naši državi in o vseh onih zakonskih ukrepih, ki že obstoje in ki bi se morali uvesti za pobijanje tega zla.

6. Od medicinskih fakultet zahtevati strogo nostrifikacijo inozemskih diplom s polaganjem rigorozo.

Se nekaj o avtobusnem prometu

Iz krogov občinstva smo prejeli: Z uvedbo avtobusnega prometa je bilo vsemu prebivalstvu zelo ustreženo, zlasti pa onim, ki stanujejo na Viču ali na Ježici in ki morajo hoditi v mesto v službo ali v šolo. Elegantni »Steyer« avtobusi vozijo redno vsake pol ure v smeri Vič-Ljubljana-Ježica in obratno. Vožnja v njih je izredno udobna in prijetna. Zlasti je pohvaliti odredbo, da je kajenje prepovedano.

Opozoriti pa bi hoteli na nekatere nedostatke, ki se tičejo v prvi vrsti viške proge in radi katerih so najbolj prizadeti Rožnodolčani. Tako se na Viču ustavi avtomobil samo pred cerkvijo in še na dveh ali treh prometnih krajih, kar pa nikakor ne zadošča. Res je, da se voznik ne more ozirati na vsakega pasanta in ustaviti voz. To bi bilo skrajno nepraktično in neracionalno, vendar pa želimo, da se na Tržaški cesti avtomobili ustavljajo vsaj na vseh važnih križiščih, zlasti pa na potih, ki vodijo iz Rožne doline. Tako je Zgornja Rožna dolina skoraj brez vsake prave zveze in kdor se hoče peljati, mora hoditi po par sto metrov daleč. V tem pogledu, upamo, bi se že dalo nekaj doseči.

Pa še nekaj! S tem, da vozijo avtobusi skozi Gradišče, si res zelo prikrajšajo pot, vendar je to v zvezi s precejšnjimi težočami. Cesta v Gradišče je zelo ozka in za vsak večji promet skoraj nemogoča. Res pa je, da je baš ta cesta najbolj obiskana in poleg tega postavajo tam vedno vozniki. Novi avtobusi so zelo široki in če pelje voz skozi Gradišče, ne sme istočasno nihče pasirati ceste. Soferji so pa dostikrat v zadregi, ker ne vedo, če je cesta prosta za promet. Zato bi bilo zelo umestno, če bi pred nunskim samostanom vedno stal stražnik, ki je tam itak potreben, obenem pa naj izda policijska direktorija prepoved, da je v ozki ulici vsako postajanje vozov prepovedano. V nasprotnem primeru se utegne res pripetiti večja nesreča.

Tretja preglavica je vozni red. Tako odhajajo avtomobili z Viča in z Ježice točno ob 7., ob 7.30 in 8. To je nepraktično in neekonomično. Kdor mora n. pr. biti ob 7. v Ljubljani, pride prepozno, če pa mora biti v mestu ob 7.30, pa prekmalo, če se pelje s prvim vozom. Isto je, če ima ob 8. službo in sede na voz, ki odhaja ob pol 8. z Viča ali Ježice. Potem je že ob 7.40 v Ljubljani in uima 20 minut kaj početi. Najbolje bi bilo, da bi avtobusi odhajali tako, da bi prispeli točno ob pol 8. že v Ljubljano, potem nekoliko pred 8. itd. — Tudi opoldne odhaja avtobus točno ob 12. iz Ljubljane, kar je skrajno nepraktično. Naj bi odhajal vsaj ob 12.10! V tem pogledu ter treba vozni red nekoliko izpremeniti ter prilagoditi željam in zahtevam občinstva.

Sport

Nogometni program za 16. t. m

Medmestna tekma Ljubljana : Celovec in pričetek prvenstvenih tekem.

Kakor smo kratko že poročali, se vrši v nedeljo 16. t. m. v Ljubljani medmestna tekma Ljubljana : Celovec kot revanš na spomladansko srečanje obeh reprezentanc v Celovcu, ki je prineslo Ljubljani tečno zmago v razmerju 2 : 1. Nogometni reprezentanci Ljubljane in Celovca sta predtem igrali že dvakrat. Prvič v Ljubljani z rezultatom 3 : 2 za Ljubljano, drugič v Celovcu z neodločenim rezultatom 3 : 3. Radi bližnjega nastopa podsaveznegea teama proti Subotici za savezni pokal dne 23. t. m. bo postavil LNP v nedeljo v ljubljanski team skoro gotovo nekatere mariborske igralce. Tudi koroški savez bo v tem primeru ojačel celovski team z izvencelovskiimi igralci. Nedeljska medmestna tekma bi na ta način bila prva, čeprav neoficijalna tekma med LNP-om in Kärntner Fussball-Verbandom.

Poleg tega se vrše v Ljubljani, Celju in Trbovljah prve letošnje prvenstvene tekme. Posebno važna med njimi je kvalifikacijska tekma napredovanje v I. razred, ki jo absolvirata SK Jadran in SK Reka. Vršila se bo kot prediga medmestni tekmi.

Vroč dan je pričakovati v Trbovljah, kjer vlada med SK Amaterjem in SK Trbovljam zelo ostra rivaliteta. LNP je storil vse potrebno, da se tudi ta tekma absolutno nemoteno in regularno.

Ne dajte mi da zapije denar!
Vsakega alkoholika zamorete odvaditi na skrivaj plačje, da sam niti ne opazi, s francoskim preparatom AROKO! Zdravljenje je povsem neopazljivo, vrlo mlo in prijetno. Poedini medikamenti so docela neškodljivi v vsaki količini. Naj bo krepak ali slaboten alkoholik, naj pije dolgo ali le kratke čas, uspeh je zagotovljen. — Odravljeno alkoholik ostane trezen vse življenje. Poljsmia in listovine razpoložljamo brezobzorno, zastoj in franco. Pišite nam s popolnim zaupanjem!
AROME COMPANY
filijalka ZAGREB 6
Prod. Račkova 20.
AROKO

Lažje stališče bo imel SK Celje proti SD Šostanju. Zmagovalec, predvidoma SK Celje, bo igral v naslednjem kolu z Atletik SK.

V Mariboru igra po dosedajšnjih prijavah samo SD Rapid z Atletik SK iz Leobna.

— Hazena: SK Concordia (Zagreb) odigra dne 23. t. m. na igrišču Atene prijateljsko tekmo z ASK Primorje. Tekma obeta biti zelo zanimiva, ker si bo Concordia prizadevala dokazati, da zasluži naslov državnega prvaka, Primorje pa bo z znano požrtvovalnostjo in ambicijo branilo svoje sve-tišče.

— Službeno iz LNP. Seja upravnega odbora se vrši danes zvečer ob 20. v posebni sobi kavarne »Evropa«. — Tajnica.

Beležnica

KOLEDAR.

Danes: Četrtek, 13. septembra 1928; katoličani: Notburga; pravoslavni: 31. avgusta, Zremil.

DANAŠNJE PRIREDITVE.

Kino Matica: »V trtincu ljubavi«.

Kino Ideal: »Samotni orel«.

DEŽURNE LEKARNE.

Danes: Bahovec, Kongresni trg; Ustar, Sv. Petri cesta; Hočevar, Spodnja Šiška.

Pepetov kolega na ričetu

Pepe iz uredništva ima kolego, ki ga kanijo posaditi na ričet. Pepe ima velik respekt pred paragrafi in če sreča na cesti svojega sošolca, ki je zdaj za preiskovalnega sodnika, se mu spoštljivo odkrije in hiti po svojih opravkih, da bi se mu z gobezdavostjo ne zameril. Ampak kolega je kolega in Pepe ne more odobravati, da mu bodo dajali samo ričet brez močnatne jedi in turške kave. Solidarnost je tudi med novinarji, osebno če spravijo enega v kaj-bico in mora drugi opravljati njegove posle. Pepetov kolega pojde na ričet, to je kakor pribito, kajti paragraf ne pozna šale. In bi bilo vse v redu, da se ne pretaka po njegovih žilah vroča primorska kri. Tako pa pravi Pepe, da ne bo vse v redu.

Slavna sodnija bo še bridko obžalovala, če posadi Pepetovega kolega na ričet. A posadila ga bo, o tem ni dvoma. Pepe seve nima namena vplivati kakorkoli na slavno sodnijo, da bi njegovemu kolegi prizanesla. Le naj ga posadi, kakor ji nalaga paragraf, ampak ji bo do smrti žal. Že dva dni brenče uredniški telefoni in Pepetov kolega kliče na junaški mejdan vso slavno sodnijo od najvišjih svetnikov do najnižjih jetniških paznikov. Custodia honesta da je prvi pogoj, da pojde v kaj-bico. Pepe ne ve, kaj je to, custodia honesta, zdi se mu pa, da zahteva njegov kolega od slavne sodnije sobo s posebnim vhomom, polno pohištva iz mahagonijevega lesa, nadalje mehko posteljo z baldahinom iz žameta in vrata, ki bi se na njegovo željo sama odpirala. Ima še druge pretenzije, tako glede knjižnice, kopalnice, salona in ločene spalnice, kjer bi lahko sprejemal posete, ampak teh Pepe ne bo našteval, da slavni sodnji ne bo žal, še predno posadi njegovega kolega na ričet.

Pepe pravi, da bo njegov kolega prva in zadnja novinarska žrtev ki bo sedela v kajbici na ričetu, kajti da si bo slavna sodnija nakopala z njo toliko preglavica, da bo v bodoče goste iz novinarskega stanu energično odklanjala.

KIJUČ
Najboljše, najtrajnejše, zato najcenejše!

Pisane zgodbe iz naših krajev

Zagonetna smrt zagrebškega gostilničarja. — Velika tihotapska afera v Zagrebu. — Nasilni policaji v Osijeku. — Brzovlak povozil dva kmeta. — Ukraden kovčeg češkoslovaške misije.

Svoječasno smo že poročali o zagonetni smrti zagrebškega gostilničarja Zabiča. Na anonimne prijave, da mož ni umrl naravne smrti, je sodišče odredilo izkop njegovega trupla in je poslalo posamezne dele v preiskavo državne kemijskemu zavodu. Kemijski zavod je preiskoval ostanke pokojnega in zemljo v grobu, kjer je bil pokopan. Po dolgem in napornem delu so našli neznatne količine arzena v zemlji in v Zabičevem truplu. To je deloma potrdilo anonimno prijavo, da gostilničar ni umrl naravne smrti, temveč da so ga zastrupili. Treba je pa bilo še počakati na mnenje zdravniško-sodne komisije. Dva zdravnik sta kontrolirala analizo kemijskega zavoda in ugotovila, da se nahajajo v zemlji in truplu pokojnega Zabiča manjše količine arzena. Zanimivo je, da so arzen našli samo v obistih, ne pa tudi v želodcu in drugih organih, kakor je to običajno pri zastrupljenih z arzenom. Arzen v obistih izvira lahko od zdravljenja pokojnega Zabiča s salvrasanom, ker je dokazano, da se je gostilničar s tem pred smrtjo zdravil. Manjše količine arzena so našli tudi v zemlji nad krsto in v vodi pod njo. Ta arzen lahko izvira od vencev z umetnimi cveticami, katere so položili pokojnemu v grob. Umetne cvetlice so navadno pobarvane in te barve vsebujejo manjše količine arzena. Arzen se namreč spoji z alkalijami v zemlji in v poznejša analiza izkazuje strup v zemlji. Ugovor, da v grob niso položili vencev z umetnimi cveticami, ne drži, ker količine arzena izvirajo lahko od vencev, ki so jih položili v grobove vseh prednikov pokojnega gostilničarja v njegovi grobnici. Vse kaže, da je bil sum, da je bil Zabič zastrupljen z arzenom, neupravičen in je bila anonimna prijava državnemu pravdniku le podla maščevanje sovražnikov pokojnega gostilničarja.

Zagrebška policija je dobila nedavno več anonimnih prijav, da obstoja v Zagrebu velika tihotapska tolpa, ki tihotapi predvsem saharin in cigaretni

papir v našo državo. Policija je mobilizirala ves svoj kriminalni aparat in je dolgo zasledovala nevarne tihotapce ter jih slednjič izsledila. Policiji se je posrečilo doznati, da so tihotapci dobavljali saharin in cigaretni papir iz Avstrije preko meje pri Murski Suboti. Posluževali so se nekega avtomobila, s katerim so vozili vtihotapljenno blago preko Murske Sobote in Sv. Šimuna v Zagreb. Policija je tudi ugotovila, da pričakujejo tihotapci večjo količino saharina. Kriminalni uradniki so odšli na prežo pri Mirogoju in se skрили. Mimo Mirogoja je moral privoziti avtomobil z vtihotapljenim saharinom. Res je privozil okoli polnoči sumljiv avtomobil od Sv. Šimuna in krenil proti zagrebški Zvezdi. V tem trenutku so detektivji zastavili avtomobilu pot in ga primorali, da se je ustavi. Preiskali so avto in našli pod sedeži 20 kg saharina in 6500 komadov cigaretnih papirčkov znane znamke Otoman in Samun. V avtu so sedeli trgovec Ivan Kraičina iz Kožarske ulice, brezposelni Martin Zučko in trgovec Koloman Kelener iz Markuševca. Vse tri je policija aretirala in izročila v zapore zagrebškega redarstva. Vtihotapljeni saharin in papirčke je policija zaplenila. Uvedena je obsežna preiskava, da se odkrijejo še drugi komplici te nevarne tihotapske družbe.

Iz Osijeka poročajo, da je predvčerajšnjim sedel nek seljak iz Branje v kolodvorski čakalnici. K njemu je pristopil policaj in mu velel, da ne more ostati vso noč v čakalnici. Seljak je mirno odgovoril, da nima denarja za gostilno. Ostalo mu je le še za vlak. Nato je policaj pograbil seljaka in ga vlekkel na stražnico, kjer ga je z dvema drugima stražnikoma napadel. Policaji so ga pretepli s pendrekli in pestmi in ga slednjič vrgli iz stražnice, češ: Sedaj pojdi, kamor hočeš. Seljak je prišel ves zbit k zdravniku, ki mu je dal zdravniško potrdilo o poškodbah, nakar je mož vložil proti nasilnim stražnikom tožbo. Proti stražnikom je uvedena preiskava. Vsi trije so znani kot

Dnevne vesti.

— **Z naše univerze.** Rektorat univerze v Ljubljani tvorijo v študijskem letu 1928-29 rektor prof. dr. Milan Vidmar, prorektor prof. dr. Rajko Nahtigal in univ. sekretar dr. Matej Šmalc. Dekan filozofske fakultete bo izvoljen v oktobru, prodekan je prof. dr. Karel Ozvald; dekan juridične fakultete je prof. dr. Rado Kušej, prodekan prof. dr. Aleksander Bilimovič; dekan medicinske fakultete je prof. dr. Alfred Serko, prodekan prof. dr. Janez Plečnik; dekan tehniške fakultete je prof. ing. Viktor Gostiša, prodekan ing. Jaroslav Förster; dekan teološke fakultete je prof. dr. Ujčič, prodekan prof. dr. Franc Grivec. Univerzitetno sodišče tvorijo prof. dr. Rado Kušej, prof. dr. Ivan Prijatelj, prof. dr. Alfred Serko in univ. sekretar dr. Matej Šmalc. Zimski semester traja od 1. oktobra 1928 do 27. januarja 1929. Inskripcija traja od 1. oktobra do 9. oktobra. V poletnem semestru 1928 je bilo na naši univerzi 1152 rednih in 21 izrednih slušateljev, med njimi 104 redne in 7 rednih slušateljice. Filozofska fakulteta je imela 298, juridična 278, medicinska 65, tehnična 442, teološka 90 slušateljev.

— **Naša emigracija v juniju.** Po statističnih podatkih Izseljeniškega komisarijata v Zagrebu se je izselilo iz naše države v juniju 1218 izseljencev, torej 151 več, nego v juniju lanskega leta. Od 1. januarja do konca junija se je izselilo v prekmorske države 10.550 izseljencev, torej 8 manj, nego v istem razdobju lanskega leta. V juniju se je izselilo iz Slovenije 202, iz Dalmacije 166, iz Srbije 82, iz Bosne in Hercegovine 21, iz Črne gore 13 izseljencev. Od teh je bilo 60 odst. kmetovalcev. Največ jih je odšlo v Kanado in sicer 443, v Ameriko jih je šlo 373, v Argentino 178, v Urugvaj 98, v Avstralijo 39 itd. Vrnilo se jih je v juniju 286, od 1. januarja do konca junija pa 2343. Lani se jih je vrnilo od 1. januarja do konca junija 1898.

— **Sprejem dijakov v učiteljska.** Ministrski svet je na temelju zakona o učiteljskih sklenil, da se bodo odsele sprejemali v prvi razred učiteljska samo dijaki, ki so z odliko ali z zelo dobrim uspehom dovršili štiri razrede gimnazije ali meščanske šole. Če bi pa bilo takih dijakov premalo, se bodo sprejemali dijaki z dobrim uspehom, vendar pa tako, da njih število v enem oddelku ne bo presegalo 35. Če ima prvi razred dva oddelka, sme biti v vsakem po 30 dijakov ali dijakinj. S tem hočejo oblasti zboljšati kakovost učiteljev osnovnih šol in nekoliko omejiti število novih učiteljev. Lani je prišlo iz učiteljskega nad 2000 novih učiteljev tako, da je nastala prava nadprodukcija mladih učiteljev, ki jih ni bilo mogoče zaposliti. O sprejemu dijakov v prvi razred učiteljska odločajo uprave učiteljske.

— **Poljski oficirji v Beogradu.** V ponedeljek prispe v Beograd 30 slušateljev višje vojne akademije v Varsavi. Ekskurzijo vodi polkovnik generalnega štaba Zamorski. Mladi poljski častniki se hočejo seznaniti z našo armado in razmerami v naši državi. Poleg Beograda posetijo še nekatera večja naša mesta, zlasti ona, kjer je sedež naše vojne industrije in mornarice. Poljski častniki ostanejo v naši državi dva meseca. Prihodnje leto jim vrnejo naši častniki poset.

— **Popravek.** »Z ozirom na članek v št. 208 z dne 12. septembra 1928 «Slovenskega Naroda» z napisom »Quod licet Jovic«, se ugotavlja: Ni res, da je policija v zadevi umora Egidija Perića dala na razpolago uredništvu »Slovenca« ves material, kar ga je doslej zbrala v tej zadevi ter da niti policija ni več nepristranska in da daje Koročevemu glasilo na razpolago informacije, ki jih drugim odklanja. Res je, da policija v zadevi umora Egidija Perića v interesu preiskave ni dala nobenemu uredniku in nobeni tretji osebi sploh nikakoršnih podrobnih informacij.« — Politijski direktor: dr. Guštin.

— **Naše ceste.** Da so naše ceste še vedno bolj ali manj potrebne popravila, je splošno znano. Zelo slabe so pa tudi železne ograje pri mostovih in ob strmih bregovih. Železni deli niso bili že več let prebarvani, a med tem jih je rja neprestano uničevala. Danes se te ograje drže komaj pokonci, ker je železo tik nad betonastim podstavkom čisto zjedeno, da lahko vsak hip vse vkup zgrni na kup. Ko bi se bile ograje od časa do časa prebarvale, bi jih ne bila rja zmaličila in bi še vedno ustrezale svoji nameni, danes pa je to niso kos. Treba bo čim prej napraviti nove ograje, da se prepreči nesreče. Takšno gospodarstvo večja po nepotrebnem državne izdatke.

— **Pomanjkanje pošnega uradništva in poštne naraščaj.** Poštno ministrstvo je razpisalo natečaj za sprejem 60 pripravnikov, I. in II. kategorije. V področju ljubljanskega pošnega ravateljstva manjka več kakor 60 uradnikov in uradnic. Prav umestno bi bilo, da bi bili v bodoči poštini šoli v Beogradu sami Slovenci. Ali ker ima Beograd za prečane prebitno malo smisla, bodo seveda poštini pripravniki do malega sami Srbi, tako da se bo morala vršiti poštna služba v Sloveniji i v bodoče s pomočjo dnevnicarjev in brezplačnih volonterov.

— **Poljšak odpotuje v Ameriko.** Beograjska »Politika« priobčuje o strokovnem učitelju g. Poljšaku izpod peresa svojega dopisnika obširen članek, v katerem poroča, da je Poljšak razočaran in da namerava odpotovati v Ameriko. V Ameriko odpotuje zato, ker ga hočejo zdravniki baje a priori uničiti, obtožiti in celo spraviti v zapor.

— **Udeležba na velesejmu v Solunu.** Interesanti, ki se nameravajo udeležiti mednarodnega sejma v Solunu kot razstavljalci so naprošeni, da pošljejo takoj svoje blagovne vzorce in prijave Trgovski zbornici kr. SHS v Solunu. Obenem naj

telegrafično sporočijo ministru trgovine in industrije v Beogradu, koliko prostora potrebujejo. Sejem se vrši od 30. septembra do 15. oktobra. Blago mora biti v Solunu najkasneje do 26. t. m. O udeležbi naj tvrdke obvestijo tudi Zbornico za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.

— **Loterija Jugoslovenske Matice.** (Nadaljevanje). 100 zračnih cevi za kolesa srečke št. 30, 70, 71, 449, 973, 989, 1378, 1806, 2634, 3096, 3316, 3498, 3505, 3511, 3561, 3991, 4106, 4107, 4506, 5374, 5998, 6029, 6557, 6944, 7356, 7398, 7603, 7789, 8501, 8939, 8973, 9635, 9960, 9961, 10412, 10500, 10881, 10977, 10978, 10986, 11194, 11259, 11260, 11262, 12238, 12239, 12324, 12490, 12693, 12694, 12935, 13486, 13680, 13742, 13743, 13744, 16000, 16047, 16048, 16082, 16433, 16458, 16459, 17127, 17129, 17378, 18382, 18383, 18385, 18829, 18830, 19314, 20389, 21496, 22652, 22654, 23065, 23066, 23071, 23074, 23425, 23761, 23965, 23986, 24482, 24620, 25165, 25404, 25405, 26000, 26341, 26520, 27204, 27305, 27468, 27576, 27577, 28319, 28576, 29589. 100 pump za kolesa srečke: št. 181, 1377, 1586, 1587, 1911, 1994, 2485, 2545, 2899, 3013, 3097, 3545, 3728, 3729, 3730, 3944, 5015, 5025, 5055, 5064, 5213, 5220, 6082, 6084, 6089, 6286, 6635, 6636, 7602, 8421, 8617, 9336, 9337, 9639, 10388, 10688, 11029, 11626, 11894, 12090, 12957, 13188, 13482, 14015, 14017, 14247, 14248, 14470, 14471, 14492, 14629, 14702, 14998, 15004, 15509, 15579, 15642, 15750, 16420, 16421, 16424, 16522, 16523, 16916, 16918, 17227, 17892, 17893, 17894, 18205, 18210, 18384, 18655, 18658, 19007, 19799, 20130, 20405, 20567, 20672, 20752, 20870, 20871, 21257, 21261, 22540, 23069, 23070, 23110, 23426, 24143, 24563, 26451, 26919, 27205, 27529, 29468, 29469, 29534, 29572.

Kdor je zadel kak gornji dobiček, naj pošlje svojo srečko Jugoslovenski Matici v Ljubljani, Sešenburova ul. 7-II in naj javi naslov, na katerega naj se mu pošlje dobiček.

— **Italijani kupujejo v Splitu stavbišča.** Italijanski konzul v Splitu Castagnetti je kupil za italijanski državni erar veliko stavbišče na Botičevi poljani. Pogajal se je tudi za nakup stavbišča na Bačvičah. Čemu bodo italijanskemu eraru stavbišča v Splitu, ni znano, zdi pa se, da smatrajo Italijani po ratifikaciji netunskih konvencij Dalmacijo za svojo domeno.

— **Angleška mornarica v Splitu.** Del angleške sredozemske mornarice priredi te dni običajno turnejo po pristaniščih Sredozemskega morja. Angleška eskadra posesti jugoslovenska, italijanska, grška, egipčanska in turška pristanišča. V splitskem pristanišču se ustavi med drugimi tudi velika angleška vojni ladja »Cauro« s kontr. admiralom Bultonom.

— **V naše državljanstvo je sprejet asistent ljubljanske univerze ing. Vladimir Ilin z ženo Anastazijo in hčerko Irino.**

— **Taks je oproščeno** Olepsvalno in tujskoprometno društvo v Celju.

— **Pijetetna svečanost v Kragujevcu.** 25. tm. odpotuje iz Bratislave v Kragujevac velika deputacija slovaških društev in korporacij pod vodstvom predsednika slovaške podružnice češkoslovaškega narodnega sveta v Bratislavi, bivšega ministra Fedora Houdka, da se pokloni manom v Kragujevcu ustrljenih slovaških vajakov. V Kragujevcu je avstrijska soldateska ustrelila 44 slovaških vajakov, ki so se uprli in odpovedali svojim predstojnikom pokorščino. Zastopniki slovaškega mesta Trenčim izročijo mestu Kragujevac veliko sliko trenčinskega gradu, zastopniki trenčinske vojaške posadke pa prinesejo oficirskemu zboru kragujevaške posadke kip prvega češkoslovaškega vojnega ministra generala dr. Stepanika.

— **Poplavne znamke z zvišano vrednostjo se vzamejo iz prometa.** Ministrstvo pošte in brozjava je odredilo, da se vzamejo iz prometa poplavne znamke z zvišano prodajno vrednostjo: 0,25 + 0,25, 0,50 + 0,50 in 1 + 0,50. Pošte teh znamk ne bodo več prodajale. Znamke, ki so že v rokah občinstva, pa se lahko uporabljajo ali zamenjajo do konca septembra 1928. Zamenjajo se pa samo za druge znamke in vrednotice, a ne za denar.

— **Redni občni zbor Pokrajinske zveze društev hišnih posestnikov za Slovenijo** se bo vršil v nedeljo, dne 16. tm. ob pol 10. uri dopoldne v dvoranici »Celjskega doma« v Celju. Razen običajnega dnevnega reda se bo razpravljalo o likvidaciji stanovanjskega vprašanja, davčni reformi in drugih važnih stanovanjskih zadevah. Obenem se bo protestiralo proti 100% obč. davščini na najemnine nad zlato pariteto v Mariboru in Ptujju. Prosimo vse delegate, kakor tudi celjske in druge posestnike, da se tega zborovanja udeležijo v obilnem številu. 672-n

— **Družbi sv. Cirila in Metoda** je daroval g. veliki župan dr. Vodopivec in soproga v počaščenje spomina direktorja pošne hranilnice g. dr. K. Šavnika Din 200. — Podružnica v Radečah pri Zidanem mostu je nakazala izredni prispevek Din 1500. G. Ivan Vrhovnik, Ljubljana je daroval Din 100 ker se ne udeležijo velike skupščine. — Vsem darovalcem iskrena hvala! 675-2

— **Udeležite se velike skupščine Družbe sv. Cirila in Metoda** v nedeljo 16. tm. v Novem mestu. Odnod Ljubljancem ob pol 8. uri zjutraj. 676-n

— **Vreme.** Včeraj in danes se je vreme kisalo, toda k dežju se nikakor ne more pripraviti in barometer stoji še vedno visoko, dasi je nebo zelo oblačno. Najbrž se pripravlja izprememba vremena ob mlaku, ki bo jutri. Včeraj je bilo lepo samo v Beogradu, Skoplju in Dubrovniku, drugod pa oblačno. Dožim je v severozapadnih krajih temperatura znatno padla, imajo v južnih krajih še vedno občutno vročino. Včeraj je bilo v Skoplju 34, v Beogradu 32,8, v Splitu 32, v Dubrovniku 31, v Mariboru 27, v Zagrebu 24, v Ljubljani 21,6 stopinj. Danes zjutraj je kazal barometer v Ljubljani 756 mm, temperatura je znašala 17 stopinj.

— **Rogaška Slatina.** V soboto, 15. septembra gostuje v tukajšnjem zdraviliškem domu Sentjakovski gledališki oder iz Ljubljane z izbornim tridejansko Molnarjevo komedijo »Igra v gradu«. Komedia je dosegla na vseh svetovnih odrih velike uspehe in se je igrala nešteto krat. Tudi Sentjakovski gledališki oder je dosegel v Ljubljani in drugod popoln uspeh. Dejanje komedije je velezabavno in publika se izborni zabava v komičnih in napetih momentih. Upamo, da bo cenjeno občinstvo v obilnem številu posejlo predstavo in s tem nagradilo trud marljivih ljubljanskih amaterejev.

— **Nesreča nikoli ne počiva!** Včeraj popoldne sta nabirali v gozdu pri Kosezah 26-letna Angela Toni in njena mlajša sestra suhljad. Angela je zlezla na drevo, pa se ji je odlomila veja in je padla približno štiri metre globoko. Obležala je nezavestna in so jo z rešnim vozom prepeljali v ljubljansko bolnico. Pri padcu je bila notranje težko poškodovana. — Matija Vehar, hlapec pri posestniku Ivanu Riharju, je včeraj pri delu tako nesrečno padel, da si je zlomil desno nogo. — Na rudarja Alojzija Potuška iz Hranjnika je včeraj padla plast premoaga in mu zlomila desno nogo. Tudi nlega so pripeljali v ljubljansko bolnico.

— **V počaščenje spomina na umrlega Filipa Supančiča** daruje Podpornemu društvu slepih g. Fran Abulner, 50 Din, g. Fran Bonač, dvorni svetnik daruje v spomin umrlega direktorja dr. Karla Šavnika 200 Din, g. Rihard Sušnik, lekarnar, mesto venca na krsto balogopokojnega g. dr. Karla Šavnika Din 150. Najlepša hvala! 674-n

— **Nov način pranja.** Perilo se namaka nekoliko ur ali kar čez noč, zjutraj se pa kuha pol ure v raztopnini Radiona. Tako se nadležno pranje izpreminja v zabavo.

Iz Ljubljane

— **Ij Avtobusni promet** Splošne maloletniške družbe d. d. v Ljubljani. Splošna maloletniška družba d. d. p. n. občinstvu vljudno naznanja, da si je nabavila 2 avtobusa in otvorila avtobusni promet na progi Vič (cerkev) do Ježice (Savski most). Redni promet se vrši do predlika vsake pol ure. Prosi se, da občinstvo vstopa in izstopa samo na postajališčih ki so: Smer: Glavna pošta-Ježica (sav. most): Glavna-pošta-Bavarski dvor - Sv. Krištof - Mitnica - Brinje-gostilna »Urbanček« - gostilna »Ruski car« - gostilna »Aleč« in Savski most. Smer Glavna pošta - Vič (cerkev): Glavna pošta-Kongresni trg - Rimska cesta - Tržaška cesta - Mitnica - Milarna - Vič (cerkev).

— **Ij Trotoar v Križevniški ulici** je bil te dni dogotovljen; prejšnje častitljive plošče iz brusnika, ki so bile že zelo razbite, so se umaknile bazaltodnemu pločniku, obrobjenim z granitnimi robniki. Ob enem so se uredili tudi trotoarji v delu Gosposke ulice med Križevniško in Salendrovo ulico.

— **Ij Tlakovanje pred Škofijo in ob Vodnikovem trgu** je bilo te dni dokončano; sedaj se granitni drobnji tlak polaga na Krekovem trgu, ki zadobiva z vršičem se deli prav čedno obliko. Na najširšem delu med Kopitarjevo ulico in trafiko na Krekovem trgu bo napravljen večji otok, kamor se bodo lahko zatekli pešci pri pasiranju trga in se bodo na ta način lahko izognili vozovnemu prometu, ki se je do sedaj razvijal po vsej ploskvi; to umestno in povsem potrebno novost je treba v interesu varnosti prometa vsekakor pozdraviti.

— **Ij Rožna dolina vendarle dobi vodo!** Kakor izvemo, prične mestna občina v najkrajšem času z napeljavo vodovodnih cevi v Rožno dolino tako, da bo Rožna dolina najbrž že pred zimo preskrbljena z dobro pitno vodo. Rožnodolčani bodo vodovoda gotovo veselji, saj so ga že davno pogrešali in težko pričakovali. Mestni občini bodo hvaležni, da se je zavzela za to pereče vprašanje.

— **Ij Izvidniški odred Streljaške družine v Ljubljani.** V soboto 15. t. m. ob 15. uri se vrši redni sestanek vseh izvidnikov in vpisovanje novih. Kraj sestanka in druge podrobnosti so razvidne na okrožnicah, ki jih je dobili pri zavodnih zaupnikih. Udeležba sestanka strogo obvezna! Zdravo! — Vodja odreda.

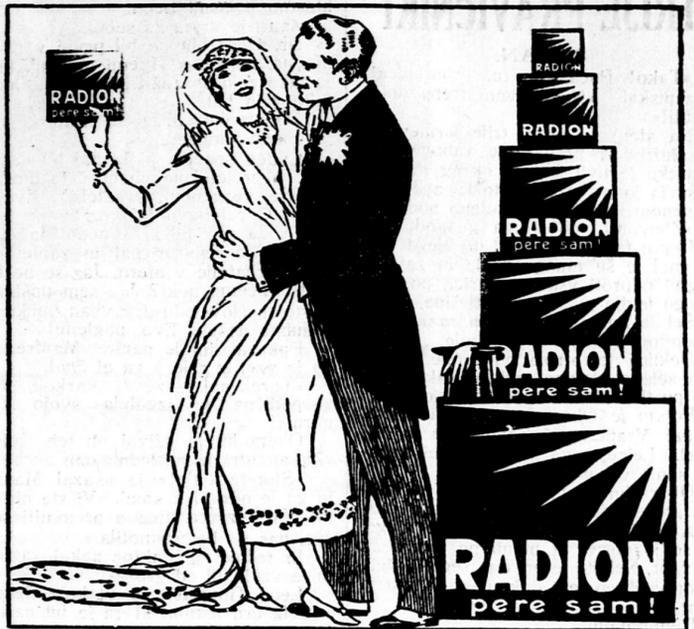
— **Ij Vidovčev klub v Ljubljani** otvori 1. oktobra svoje običajne večerne tečaje, kjer se predavajo vsi gimnazijski predmeti in jeziki po prvovrstnih predavateljih. Prijave ter event. informacije je vpsolati najkasneje do 15. t. m. na naslov kluba, Šola na Ledini.

Velika tombola Sokola I.

se vrši
v nedeljo 16. sept. ob 15. uri
(3. uri pop.) na Kongresnem trgu.

— **Ij Slava Udruženja rezerv. oficirjev** se bo vršila v Ljubljani dne 15. t. m. na dan desetletnice prebitja solunske fronte. Ob 7 bo čital č. p. Alijančič v franciškanski cerkvi zadušnico za padle bojevnike. Zbirališčni članov četr ure prej pred cerkvijo. Obleka civilna. Po maši bo članski sestanek v pisarni pododborov in svrhu proslave desetletnice tega velikega zgodovinskega dogodka. Ljubljanski člani se vabijo k udeležbi Uprava ljubljanskega pododborov.

— **Ij Tombola Sokola I.** ki se bo vršila 16. septembra na Kongresnem trgu ob 3. uri popoldne s sodelovanjem godbe Sokola I., bo odnesla gotovo prvenstvo, ker nadkriljujejo dobitki vse dosežane tombole. Prinašamo kratak opis glavnih dobitkov, da bodo cenj. igralci tožno informirani ter da s tem vzbudimo zanimanje zaradi nakupa srečk. Prvi glavni dobiček »nevestina oprema«; sestoji iz kompletne oprave, blago za rjuhne in kapne ter 1 komad nevestinene platna, ki se uporabi za zglavnike in

„Srečna zaročenka sem“

pravi razumna Mica. „Zmeraj bom mladostno izgledala, ker RADION prevzema mesto mene najtežje delo v hiši in sicer pranje perila. RADION pere sam in

varuje perilo!“

ostalo perilo. Potrebno blago za žimnice iz prvovrstnega češkega damast-gradla. Dve prešiti odeji, polnjeni z volno, sta prvacata redkost. Jedilna miza damastna garnitura s servijetami, kuhinjske platnene brisače in damastne bele obrisače za osebno uporabo. Mizno pregrinjalo in moderne zavese za dva okna. Tako bo nevesta s potrebnim perilom in posteljnino kompletno opremljena. Popis nadaljnih daril priobčimo prihodnjč. Glavni tombolski dobitki bodo razstavljeni pri tukajšnji veletržnici I. C. Mayer v Stritarjevi ulici in priporočamo, da si cenj. občinstvo ta darila ogleda. — Zdravo! 673-n

— **Ij Pojasnilo.** Zadnjič smo poročali o nekem podjetnem gospodu z Rakovnika, ki je baje na Golovcu nadlegoval neko mladoleto deklico. Resnici na ljubo ugotavljamo, da gre za bivšega uslužbenca Salezijanskega zavoda na Rakovniku, ki je bil pa že davno odpušen, in da se je stvar zgodila že meseca maja.

— **Ij Dinarski dan Jugoslovenske Matice.** Dinarska zbirka na korist Jugoslovenske Matice po ljubljanskih ulicah dne 8. t. m. znaša skupno 24.278.55 Din, 3.60 Kš, 3 S, 1.50 M in 1.20 lir. Dobitek zabavne prireditve v »Zvezdi« trenutno še ni ugotovljen ter se bo naknadno objavil. Vendar pa izreka Jugoslovenska Matica že sedaj svojo najiskrenejšo zahvalo vsem, ki so z besedo ali dejanjem pripomogli do tako lepega gnotnega in moralnega uspeha vseh prireditvev. Svojo posebno zahvalo za izreka poštvalnim akademikom in srednješolcem, vsem sodelujočim gospod, gospodom in društvom, vsem gg. trgovcem in drugim, ki so s svojimi prispevki pripomogli do tako dobrega gnotnega uspeha prireditve in slednjč vsem uradom, zlasti mestnemu magistratu za vso izkazano naklonjenost in razumevanje. Iskrena hvala!

— **Ij Dame!** Prijavite se takoj k pouku za izdelovanje lastne garderobe. Pričetek 1. oktobra. Modni atelje M. Šarc, Miklošičeva cesta, Pražakova ulica, Palača Pokojninskega zavoda, III. nadstr., Ljubljana.

Iz Celja

— **c Izid zadnjih dveh potnih razprav.** Viktor Petrovič je bil radi goljufije in poneverbe obsojen na pet let težke ječe, Adela Mostarjeva oproščena. — Florian Fluks pa je bil radi tatvine obsojen na šest let težke ječe. — S to razpravo je bilo potno zasedanje v Celju končano. — **c Pouk na celjski gimnaziji** se prične šele ob pol 9. uri zjutraj. To pa vsled tega, ker ima jutranji osebni vlak vsak dan čez pol ure zamude. To zamudo povzroča beograjski brzovlak, ki bi moral prihajati ob 7. uri v Zidani most, pride pa vedno z zamudo. Ker je dijaštvo, ki prihaja dnevno z vlakom, zamujalo pouk, se je pričetek istega določil na pol 9. Dobro bi bilo, da bi se vozni red v tem oziru preuredil.

— **c Sportni dan** priredi SK Cella v nedeljo 7. oktobra na Glaziji. — **c Mestna knjižnica** je izposodila v mesecu avgustu 640 članom 1241 knjig.

Frank Valentino, newyorški Mussolini

V Newyorku je zaposlen kot brivec italijanski emigrant Francesco della Sicilia. Od leta 1915 do 1922 je napejal vse sile, da bi si nekoliko zboljšal svoj gnotni položaj, toda vse njegovo prizadevanje je bilo zaman. Ko so pa fašisti v Italiji prišli na krmilo, je gospodar nekoč za šalo nagovoril italijanskega brivca, češ: Hej ti, Mussolini! Vsi so se zasmejali, toda Francesca se je ta priimek prijtel. Šest let je mirno trpel, da so ga klicali Mussolini. Slednjč je pa prišel na pametno idejo, da bi mu utegnilo Mussolinijevo ime služiti za dobro reklamo. In nekega dne je nabil na steno objavo, ki se glasi:

»Objava Franka Valentina, Mussolinija mesta Newyorka. Ker Američani težko izgovarjajo moje pravo ime Francesco Saverio della Sicilia, ker bom najbrž igral vlogo italijanskega ministrskega predsednika v največjem filmu tega stoletja »Mussolinijevo življenje«, ker bi zelo rad počastil spomin največjega italijanskega filmskega igralca Rudolfa Valentina in ker visoko cenim največjo prestolico sveta Newyork, izjavljam, da sem se kot poln dvojniki Benitta Mussolinija prekrstil in da se imenujem od 6. septembra Frank Valentino — newyorški Mussolini. Pripominjam, da sva z Mussolinijem enake starosti, enake postave in da imam tudi enako število otrok, kakor moj dvojniki.«

Da je brivec Francesco della Sicilia res zelo podoben Mussoliniju, je razvidno iz slik obeh mož, ki jih je prinesla v zadnji številki zagrebska revija »Svijet«.

Hitte in ogledje si takoj premiterjo razkošnega velefilma

V vrtincu ljubavi

V glavnih vlogah izvsiml igralci in sicer:

H. THIMIG, FAY MARBE, E. VEREBES in oboževani IGO SYM.

Himna lepote, bogastva, mladosti in ljubezni.

Predstave ob 4., 5.6., 7.8. in 9. uri.

Tel. 2124. ELITNI KINO MATICA

TEZKA NALOGA.

— Vaši hčerki ni nič hudega, a vendar stoka. Mislim, da sami razumete njeno bolezen, milostljiva. Omožiti bi se morala.

— Pa ji predpišite moža, gospod doktor.

Edgar Wallace: TRIJE PRAVIČNIKI

ROMAN.

»Tako! Počakajte tu, prijateljca!« je zapiskal. »Ne bo vam treba dolgo čakati!«

Na steni so viseli trije jermeni, ki so služili za prenašanje zabojev. V trenutku je ovil jermen okrog njenega stasu in jo privezal k stolu; z drugim jermenom ji je pritrdil koleno pod stol.

»Zbogom, milostljiva gospodična!« Ropot tanka je prodril do nje. Toda imel je še mnogo posla in zato ni utegnil odpreti vsako omarico posebej. Mnogo lažje je bilo razbiti šipe.

Sel je mimo omarice in razbil šipe s kopitom Mauserjeve pištole. Deklica je, otrpla od groze, zagledala zeleno glavico, videla, kako se je jelo po tleh plaziti v živo se telo.

Potem je Oberzohn ugasil električno luč. Vrata so se zapuhtila in Mirabela Leicestrova se je zdajci začutila samo v sobi groze.

Oberzohn še ni bil prispel na hodnik, ko je priletela na vrata prva granata. Kosi lesa so zleteli mimo nje, ko se je obrnil in planil po stopnicah navzgor. Nehote je pri tem segel v žep, da optipa dragoceni dokument, ki mu je edini še mogel rešiti življenje.

Bummmmm!

Oberzohn ni bil zaklenil vrat kačje sobe; Leon je bil odgrnil ključavnico. Naj pridejo noter, če hočejo, si je mislil Oberzohn. Prednja vrata so se še upirala. Na stopnicah je prisluhnil, naslonjen na držaj. Potem ga je pretresel oglušujoč trušč. In po kratkem presledku je slišal, da je nekdo stekel po hodniku in jel tresti vrata kačje sobe.

»Prepozno!«

Od peklenškega veselja se mu je obraz zvil v spaček. Stekel je še čez poslednje stopnice na streho; tam je našel bandite v neznanskem razburjenju. Toda niemu ni bilo več namenjeno, da bi jih pomiril.

Skozi vrata se je zabliiskal bajonet. Postava v khakiju se je pojavila na strehi, s kazalcem ob petelinu.

»Roke kvišku!« je zavpil vojak v surovem narečju londonske ulice.

Štiri dvojice rok so hkrati švigile kvišku.

Manfred je šel za drugim vojakom in pograbil doktorja za roko.

»Vi greste z menoj, prijatelj!« je rekel Manfred in Oberzohn mu je voljno sledil po stopnicah.

Morala sta iti mimo Gurthrove sobe. Vrata so bila odprta in Manfred je potisnil jetnika v sobo, ko sta Poiccart in Leon planila k njemu.

»Dekle je živo in zdravo! Plin je odpravil kače. Še preden so bile na tleh!

In brat Washington se baš ukvarja z onimi, ki so še ostale pri življenju!« je hlastno pojasnil Leon.

Zaprli je vrata za seboj. Dr. Oberzohn je bil prvič v življenju na samem s »Tremi možmi«, ki jih je tako zelo sovražil in se jih je hkrati tako zelo bal.

»Oberzohn, bliža se vam konec!« je viknil Manfred.

Čuden spaček, ki bi naj bil nasmešek, je preletel nagubano čelo moža.

»Ne verjamem, prijatelj!« Evo, tu imam Cuccimijevo izjavo. Iz nje boste videli, da sem bil zgolj nedolžna žrtev. Cuccini je vse priznal in zapletel še svoje prijatelje v afero. Jaz se ne branim! Počemu neki? Jaz sem pošten in dostojen človek in državljan velike miloljubne dežele. Evo, poglejte!«

Pokazal jim je papir. Manfred mu ga je vzel iz rok, a ga ni čital.

»Torej, naj se zgodi karkoli, vaša gospodična je izgubila svojo zlato goro.«

Oberzohn je užival ob teh mislih. »Zakaj jutri je poslednji dan...«

»Stopite tja!« je ukazal Manfred in ga je odvrnil k steni. »Vi ste obsojeni! Vaša izjava utegne premočiti sodišče, nas ne bo premočila.«

In tedaj je doktor nekaj zagledal in je vzkliknil od groze.

Leon Gonzalez je vtaknil cigareto v dolg črn ustnik, ki ga je bil našel v Gurthrovih sobi.

»Takole ste ravnali,« je vprašal Leon, »kaj ne?«

Leon je cigareto nagnil posev in je pritisnil na pero, ki je bilo nameščeno na črnem ebenovinastem ustniku.

»Ustnik je izolirana cevka in v njej sta dva drobena ledena ščepca. Našel sem ju v vašem laboratoriju, gospod doktor. Ledena drobca zdrknete v cigareto, ki je iz kovine, in potem...«

Leon Gonzalez je dvignil ustnik do ust in je pihnil vanj. Nihče ni videl dveh majcenih ledenih drobcov. Le doktor Oberzohn se je s pridruženim vzkrikom prijel za lice. Njegov pogled je osteklenel. Nato se je zgrudil.

Leon je srečal inšpektorja Meadowsa, ki je prihajal po stopnicah.

»Bojim se, da se nam je naš prijatelj izmuznil. Prevaril je krvnika za deset funtov šterlingov.«

»Mrtev?« je vprašal Meadows. »Samomor?«

»Ugriz kače, se mi zdi,« je malomarno odgovoril Leon in odšel dol po stopnicah. Mirabela Leicestrova se je smejala in plakala, ko ji je Elija Washington resno da nikoli tega pripovedoval o prečudnih kačjih lastnostih.

»Pet tisoč dolarjev mrtvih, izgubljenih,« je zatarnal v komičnem obupu. »Toda tega, kar je ostalo, je še vedno toliko, da lahko ž njim otvorim cirkus.«

34.

Smrt v cevki.

Pozneje je Manfred razložil policijskemu šefu, ki je kazal veliko zanimanje: »Oberzohn si je priskrbel strup na ta način, da je kače razdržal in jim dal vklati v kako blago. Našel je obrazec, po katerem je otrove zmešal tako, da je dobil neznanško hud strup. To zveni fantastično in v očeh znano-sti morda celo neverjetno, a je vendarle resnično. Strup je nekoliko razredčil, a je bil še potem tako močan, da bi mogel ž njim usmrtiti deset ljudi. Potem ga je vlijl v majcen kalup in ga je ohladil do ledišča.«

»Ohladil do ledišča?« Manfred je prikamal.

»Kačji strup ne izgubi na svoji moči, ako zmrzne. In ta metoda — proizvodnje strupenih izstrelkov — je bila z njihovega stališča zelo pametna. Zadrževalo je popolnoma, da je prodril do mesa le atom otrova. Ko se je stopil, je v trenutku povzročil smrt. In če si je ranjenec drgnil kožo, kjer ga je zadelo, je učinkovalo še zanesljiveje: na ta način je spravil v rano še tisti strup, ki se je bil raztopil na koži. Žrtve so navadno umrle na mestu. Cigaretetni ustniki, ki sta jih Gurther in Pfeiffer, oni drugi Oberzohnov zavratni morilec, imela vedno pri sebi, so bile na poseben način skonstruirane cevke, cigareta sama pa votla kovinska atrapa.

V trenutku, ko je morilec pihnil malo ledeno pšico iz cevke, je bila leta že na pol staljena in v njej je bilo dovolj strupa, da je žrtev ubila, čeprav je morda kožo le lahko oprasnila. Ves ostali otrov, kar ga je ostalo na koži, se je seveda že stopil, kadar je prišla policija. Zato tudi policija ni nikdar našla pšic, kakršne rabijo bušmani, bambusovih koscev ali trnjev. Oberzohn se je posluževal najpreprostejše metode za obrabčevanje z nasprotniki; poslal je enostavno nanje svoje kačje strele. Enkrat se mu je ponesrečilo: to je bilo takrat, ko so merili na Leona in zadeli Elijo Washingtona, ki je, kakor nam je znano, proti kačjim strupom imun.«

»In kako stojte stvari glede pravic Mis Leicestrove do zlatih polj v Biskari?«

Manfred se je nasmehnil.

»Predlagana je bila obnovitev koncesije — in prošnji je bilo ugodeno. Leon je našel v Heavytree-Farmu nekaj praznih pisemskih formularjev, ki jih je bila deklica že podpisala. Ko je Mirabela teta za trenutek odšla iz sobe, je Leon enega od njih izmaknil in ga je izpolnil s formalno prošnjo za obnovitev koncesije. Pravkar sem dobil brzojavko, v kateri mi javljajo, da je zakup podaljšan.«

Manfred in Poiccart sta morala

večji del poti do New-Crossa premeriti peš, preden sta naletela na prazen avtoaksi.

Leon je bil odšel z deklico. Poiccartu je nekaj rojilo po glavi, toda ust ni odprl prej, dokler ni sedel v taksiju, ki ju je vedel vzdolž New-Crossa.

»Dragi moj George, mene Leon nekoliko skrbi. Saj skoro ne morem misliti, ali vendar...«

»Ali kaj?« je dobrovoljno dopolnil Manfred; vedel je, kaj teži prijatelja.

»Saj ne boste verjeli!« je odgovoril Poiccart s pridruženim glasom, kakor

da bi razpravljal o bližajočem se vesoljnem potopu. »Ne, Manfred, ne boste verjeli! Leon je zaljubljen!«

Manfred se je za trenutek zamislil. »Da, ljubi moj Poiccart, take stvari se v resnici primerjajo; celo Pravičnikom.«

Poiccart je otožno zmajal z glavo. »Se nikoli mi ni prišlo na um, da bi se nam mogla zgoditi tolika nesreča.«

Manfred se je vso vožnjo v mesto na tihem smehljaj.

KONEC

Največja polarna ekspedicija vseh časov

Znani ameriški letalec Byrd vodi na južni tečaj veliko znanstveno ekspedicijo, ki bo trajala dve leti. — Stroški so proračunani na 855.000 dolarjev.

Zanimanje za ponesrečeno Nobilovo ekspedicijo se je večmoma že poleglo, pač pa se je začela javnost zanimati za novo polarno ekspedicijo, ki bo po svojem obsegu in opremljenosti največja, kar jih je bilo doslej. Ekspedicijo bo vodil znanj ameriški letalec Byrd, ki je srečno preletel severni tečaj. Financirala jo bo Amerika in zato ni čuda, da bo imela na razpolago dovolj denarja in najmoderneje tehnične pripomočke. Stroški so preračunjeni na 855.000 dolarjev. 25. avgusta je odplula v Ledeno morje glavna ladja »City of Newyork«, te dni pa odpluje druga ladja, s katero se napoti v polarne kraje tudi Byrd. Obe ladji odplujeta mimo Nove Zelandije do meje večnega ledu.

Byrdova ekspedicija je temeljito opremljena in ima ogromne zaloge vseh potrebščin. Na ladje so natovorili celo gradbeni material tako, da bo mogla ekspedicija zgraditi veliko poslopje, ki ji bo služilo za bazo. Na ladji je tudi knjižnica, ki obsega 1000 zvezkov. Ekspedicija je vzela s seboj celo klavir. Te največje polarne ekspedicije se udeležijo 100 mož, med njimi več radiotelegrafistov in učenjakov. Vsak udeleženec dobi od države letno 1400 dolarjev nagrade. Ekspedicija je preračunana na dve leti. Na južni tečaj poleté udeleženci s tremi aeroplani. Polet tega bo organizirana tudi ekspedicija s sanmi. Byrd vzame s seboj 100 sani in odgovarjajoče število polarnih psov. Ekspedicija s sanmi bodo omogočile udeležencem povratek k ladjam.

Leto se začneja v južnih polarnih krajih v decembru. V tem času doseže Byrdova ekspedicija mejo večnega ledu, ki se razprostira od Rossovega morja na razdalji 800 km proti Južni Ameriki. Najprej postavijo glavno taborišče, potem se pa lotijo znanstvenega dela, v prvi vrsti meteorološkega raz-

iskovanja polarnih krajev. Tudi geologi bodo imeli obilo dela. Na obali Rossovega morja so bogata ležišča premoga, dolga do 2000 km. Ekspedicija računa, da bo odkrila še nova ležišča premoga. Byrd je določil kot prvo bazo svoje ekspedicije Rossovo morje, ker upa, da se mu bo posrečilo spraviti tam na kopno svoje težke aeroplanse. Okrog južnega tečaja se razprostira ozemlje, ki je večje nego Evropa in gosto prepleteno z visokimi pogorji. Blizu tečaja se vzpenjajo nad 3000 m visoke gore. Nad polovico antarktične zemlje tvori nad 2000 m visoko planoto. Povprečna temperatura v krajih okrog Rossovega otoka, ki leži na 78. stopinji južne širine, se giblje okrog 17 stopinj pod ničlo, na južnem tečaju pa okrog 38 stopinj.

Vse to ogromno ozemlje je puščava, kajti nikjer, razen na obali, ni videti nobene živali. Zato mora biti ekspedicija dobro založena z živili. V tem pogledu je ekspedicija v južne polarne kraje težja, nego v severne. Tudi za letalce je južni tečaj nevarnejši, ker pihajo zlasti pozimi močni vetrovi. Čež poletje je vreme ugodnejše, pač pa nastanejo od časa do časa silni snežni meteži. Poleg tečaja samega bo ekspedicija raziskovala tudi obalo antarktične ozemlja, ki se razprostira na razdalji 3000 km južno od Indijskega oceana in 1800 km južno od Tihega oceana. Nedvomno bo Byrdova ekspedicija izpolnila svojo nalogo, ker je temeljito opremljena in ker ima na razpolago najmoderneje tehnične pripomočke.

OČI NAJ ZATISNE.

Janeček: Babica, zatisni oči! — Zakaj pa? — Zato, ker je papa dejal, da postane bogat in mi kupi kolo, kadar zatisne oči.

Za krojače! **NOVA VELIKA** Za krojače
Knjiga krojaštva
za samouke o pri krojevanju moških oblačil
A. KUNC, Ljubljana, Gosposka ulica 7
Zahtevajte opis knjige!

Lovske puške
Robert puške, browninge, pištole za straženje psov, samokrese, topiče, zaloge lovskih in ribiških potrebščin ter umetnalet ogenj.

F. K. Kaiser,
puškar, Ljubljana, Seženburova ulica 6.

Za doma!
za šivilje, krojače, čevljarje itd.
STOEWER
šivalni stroj
Le ta vam poleg šivanja enita (obšiva), veze (šitka), trpa perilo in nogavice. Brez vsakega premikanja plošč in drugo je stroj v minuti pripravljen ali za vesenje in ravno tako hitro sopeet za navadno šivanje. — Poleg vseh prednosti, ki jih zavzela šivalni stroj STOEWER, je tudi najcenejši.
Ne zamudite ugodne prilike in ogledite si to izrednost pri
Lud. Baraga,
Ljubljana, Seženburova 6, I. Brezplačen pouk v vesenju, rabi aparatov itd. — Ugodni plačilni pogoji. — 15letno jamstvo.

Tužnim srcem sporočamo, da je naš ljubljani soprog, oče, brat, stric i. t. d., gospod
Franjo Grošelj
strojevodja drž. žel.
dne 12. t. m. po dolgi in mučni bolezni, previden s tolažili svete vere, mirno v Gospodu zaspal.
Pogreb nepozabnega pokojnika bo v petek, dne 14. septembra 1928 ob 5. uri popoldne iz hiše žalosti, Sp. Siška, Černe-tova ul. 15, na pokopališče k Sv. Križu.
Prosti se tihega sožalja.
V Ljubljani, dne 13. septembra 1928.
Mestni pogrebni savod **ZALUJOČI OSTALI.**

Kuharica
stara 24 let, z večletno prakso, vajena tudi vseh drugih hišnih del, 5500 službo pri boljši obitelji. Nastopi lahko 1. oktobra. Poudbe na upravo lista pod »Kuharica 1637.«

Učenka
močna in pridna, stara 16 let, se želi učiti v trgovini z mešanim blagom, kjer bi imela hrano in stanovanje v hiši. Poudbe na upravo lista pod »Vajenka 1636.«

Sobo s hrano
oddam takoj djalaku nižjih sol. Poudbe na upravo »Slov. Naroda« pod »Oskarba 650 — 1634.«

Teod. Korn, Ljubljana,
Poljanska cesta štev. 3.
Krovec, stavbnj, galanterijski in okrasni klepar, instalacije vodovodov. Naprava strelodov, kopalniške in klosetne naprave. — Izdelovanje posod iz pločevine za firnež, barvo, lak in med vsake velikosti, kakor tudi posod (škafle za konzerve) ter litografija. 22/1

Arnikovo cvetje
in korenine ter vse ostale zdravilne rastline kupujem po najvišji ceni. Alfred Blum, Subotica. 1602

Stanovanje
dveh sob in kuhinje se išče za februar 1929 v novi ali stari hiši, Plača event. za pol leta v naorej. Poudbe na upravo lista pod »Cistost-1581.«

Hišnega oskrbnika
oženjenega, ki zna opravljati centralno kurjavo in čigar žena bi skrbelo za snago v hiši, sprejemem. Poudbe na: Dr. Celebonovića, advokata, Beograd, Knez Mihajlova ulica 33. 1629

Uradnico
ali dilakinjno sprejemem v oskrbo. Solučno stanovanje. Naslov pove uprava »Sl. Nar.«. 1631

Strojepisni pouk
se vrši vsak dan od 6.—9. ure zvečer. Učna ura 4 Din. Vpisovanje vsak dan od 6.—8. zvečer, Christofol učni zavod, Ljubljana, Domobrnska cesta 7, I. n. 1499

NARODNA TISKARNA
IZVRŠUJE TOČNO, OKUSNO IN CENOVNO
CENIKE
URADNE
TISKOVINE
KUVERTE
RAČUNE
NAZVANILA
in vsa v
TISKARSKO STROKO
spadajoča
DELA
LJUBLJANA, KNAPLJEVA ULICA 5.

KLIŠEJE
VSEH VRST, ČRTNE IN AVTO-TIPIJE, IZDELUJE PO PRED-LOŽENIH RISBAH, PEROPISIH IN SLIKAH ZA NAVADEN TISK ALI ZA FINEJŠO IZVEDBO V ENI ALI VEČ BARVAH TOČNO PO NAROČILU IN V NAJKRAJ-ŠEM ČASU PO NIZKIM CENAM
JUGOGRAFIKA, LJUBLJANA
TISKOVNA IN ZALOŽNA DRUŽBA Z O. Z. SV. PETRA NAS. 29

Šolske knjige
za vse srednje, meščanske in osnovne šole
dobite
v knjigarni „Tiskovne Zadruga“
Prešernova 54 LJUBLJANA Prešernova 54
(nasproti glavne pošte)
in pri podružnici v Mariboru, Aleksandrova
cesta štev. 13.